

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobců: **a) S. A., b) nezl. I. A., c) nezl. R. K., d) nezl. M. Ch.**, zast. JUDr. Annou Doležalovou, MBA, advokátkou se sídlem Veleslavínova 55/12, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 2. 2014, č. j. OAM-317/ZA-ZA08-ZA08-2013, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 5. 2015, č. j. 4 Az 8/2014 – 77,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobců JUDr. Anně Doležalové, MBA, advokátce se sídlem Veleslavínova 55/12, Plzeň, **se přiznává** odměna za zastupování v řízení o kasační stížnosti ve výši **10 220 Kč**. Tato částka jí bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobci (dále jen „stěžovatelé“) domáhají zrušení v záhlaví označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí žalovaného specifikovanému v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl o žádosti stěžovatelů o udělení mezinárodní ochrany tak, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění účinném v posuzované době (dále jen „zákon o azylu“), a řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu.

[2] Stěžovatelka a) podala jménem svým a jménem svých dětí, stěžovatelů b), c) a d), dne 2. 10. 2013 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelka a) odešla z vlasti v roce 2000 do Moskvy, protože nemohla studovat kvůli svému náboženství. V Moskvě žila do roku 2005. V letech 2005-2010 pobývala v České republice. Poté od léta roku 2010 do ledna roku 2011 bydlela v Dagestánu. Do České republiky přicestovala letecky z Moskvy v roce 2011. O mezinárodní ochranu žádá z náboženských důvodů. V Ázerbájdžánu není v současné době klidná situace. Nevěří, že jí ve vlasti nic nehrozí, jelikož její rodina i známí měli velké problémy. Nechce riskovat životy svých dětí při návratu do vlasti nebo do Dagestánu, kde žije její současný manžel. V minulosti již dvakrát o mezinárodní ochranu v České republice neúspěšně žádala (v roce 2005 – jménem svým a svého syna a 2012 – jménem svým a svých nezletilých dětí).

Nadto v roce 2007 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany jménem své starší dcery, opět neúspěšně.

[3] Městský soud dospěl k závěru, že stěžovatelce a) nic nebránilo, aby všechny skutečnosti, jichž se obává, uvedla již v předchozích žádostech o mezinárodní ochranu, které podávala jménem svým nebo svých dětí. Neuvedla-li je, přestože tak učinit mohla, nelze klást žalovanému za vinu, že se těmito námitkami nebo skutečnostmi nezabýval. Dle soudu se žalovaný zabýval posouzením situace v Ázerbájdžánu na základě shromážděných informací, ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv konstatoval, že v této zemi nedošlo k zásadní změně politické a bezpečnostní situace, která by mohla založit opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný se podrobně zabýval žádostí o udělení mezinárodní ochrany a postupoval v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.

[4] Soud dále konstatoval, že stěžovatelka a) zmínila ve své žádosti, že trpí nevléčitelnou nemocí očí, tuto skutečnost však neuvedla jako důvod k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Tento důvod uvedla až v soudním řízení, předložila k němu i lékařské zprávy. Z nich je zřejmé, že se léčí s oční vadou již od roku 2006, mohla tedy i tuto skutečnost uplatnit již v předchozích žádostech o udělení mezinárodní ochrany. Nejedná se o novou skutečnost, kterou nemohla bez svého zavinění doložit.

[5] Žalovaný proto postupoval správně, jelikož shledal žádost o udělení mezinárodní ochrany nepřijatelnou a řízení zastavil.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalovaného

[6] Proti rozsudku městského soudu brojí stěžovatelé kasační stížností, jejíž důvody podřazují pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Setrvávají na svém stanovisku, že žalovaný nezjistil stav věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Soud přesto napadené správní rozhodnutí nezrušil.

[7] Žalovaný správní orgán ani městský soud nepřihlédly ke změně okolností. První změnou je výrazné zhoršení situace v zemi původu ve vztahu k příslušníkům určitých náboženských skupin. Vzhledem k tomu, že ke zhoršení situace došlo v poslední době, nemohli tuto skutečnost stěžovatelé namítat v dřívějších žádostech. Pokud se žalovaný zabýval situací v zemi původu, neučinil tak ve vztahu k tvrzením stěžovatelů, nezabýval se náboženskou svobodou v Ázerbájdžánu, nereagoval ani na tvrzení o nařízení prezidenta zakazující jejich náboženství. Ani soud se těmito skutečnostmi nezabýval.

[8] Druhou nově tvrzenou skutečností byl rozvod s prvním manželem a uzavření nového sňatku s Dagestáncem darginské národnosti. Stěžovatelka a) vyslovila obavu z nezákonného jednání ze strany svých příbuzných. Touto skutečností se žalovaný nezabýval vůbec, ačkoli mohla zakládat opodstatněnost meritorního projednání nynější žádosti.

[9] Chybné je i tvrzení žalovaného a následně soudu, že skutečnosti ohledně svého zdravotního stavu neuváděla stěžovatelka a) jako důvod pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Není povinností žadatele uvádět, jakého konkrétního typu mezinárodní ochrany se domáhá, ani svá tvrzení prokazovat jinak, než vlastní věrohodnou výpovědí (k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57). Žalovaný si mohl se souhlasem stěžovatelky a) sám vyžádat relevantní lékařské zprávy, namísto aby na ni přenášel svoji důkazní povinnost. Proto považuje postup soudu, který odmítl předložené důkazy (lékařské zprávy) provést s tím, že je nedoložila již v průběhu správního řízení,

pokračování

za procesně nesprávný. Jelikož své postižení tvrdila již ve správním řízení, nejedná se v žádném případě o skutečnost prvně uváděnou až v řízení před soudem.

[10] Proto navrhuji, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil městskému soudu k novému projednání.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti plně odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, vyjádření k žalobě i napadený rozsudek. Uvedl, že nyní uváděné důvody a obavy byly již posuzovány v předchozí azylové proceduře. Doplnění a upřesňování předchozích žádostí nelze považovat za nové důvody žádosti ve smyslu zákona o azylu. V dané věci se jedná o rozhodnutí procesní povahy, proto by se žádost neměla posuzovat po věcné stránce. V kasační stížnosti jsou navíc často uváděny námitky proti rozhodnutí žalovaného, nikoli proti rozsudku městského soudu, kterými by se Nejvyšší správní soud neměl zabývat.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas a stěžovatelé jsou zastoupeni advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[13] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 104a s. ř. s. zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního zdejší soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“.

[14] Nejvyšší správní soud nespatřuje v namítaných skutečnostech přesah vlastních zájmů stěžovatelů, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu kasačního soudu.

[15] Předmětem sporu je otázka, zda se v případě žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 2. 10. 2013 jedná o opakovanou žádost, která je nepřijatelná. Stěžovatelé mají za to, že uváděli dvě nové skutečnosti, kterými byl žalovaný a následně i soud povinen se zabývat. V první řadě se jedná o náboženské důvody, v druhé řadě o sňatek stěžovatelky a) s cizincem a obava z reakcí příbuzných na tuto skutečnost.

[16] Ve vztahu k první skutečnosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2009, č. j. 4 Azs 23/2009 - 64, v němž bylo vysloveno, že podává-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany opakovanou žádost, je podmínkou pro to, aby taková žádost byla věcně posouzena, tvrzení nových skutečností. Je tedy povinností žadatele, aby takové skutečnosti v nové žádosti uvedl. V opačném případě je podle § 10a písm. e) zákona o azylu žádost nepřijatelná. V rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 - 65, Nejvyšší správní soud konstatoval, že hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně skončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému

podávání opakovaných žádostí. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74, v němž bylo uvedeno, že bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřipustnost podle § 25 písm. i) zákona o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadatelem se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.

[17] V dané věci stěžovatelé v předchozích řízeních o udělení azylu, která byla na základě jejich žádostí zahájena, uvedli, že se v případě návratu do Ázerbájdžánu obávají možné persekuce kvůli jejich náboženskému vyznání. V nynějším řízení o udělení mezinárodní ochrany, které bylo zahájeno podáním žádosti dne 2. 10. 2013, pak uvedli shodný důvod jako v předchozích řízeních, tj. že se obávají problémů kvůli jejich náboženskému vyznání. Změna situace v zemi původu nebyla v žádosti o udělení mezinárodní ochrany tvrzena, ani v průběhu správního řízení nevyplývalo, že by tvrzené skutečnosti byly novinkou oproti předchozím řízením. Nařízení prezidenta údajně zakazující náboženství stěžovatelů bylo v žádosti o udělení mezinárodní ochrany zmíněno pouze mimochodem, opět nikoliv jako nová skutečnost zakládající právo na nové projednání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný tedy postupoval v souladu se zákonem, pokud nevyhodnotil tuto námitku jako novou. Stěžovatelé mají možnost opětovně požádat o udělení mezinárodní ochrany v České republice, pokud v nové žádosti uvedou skutečnosti, z nichž plyne, že jejich situace se oproti předchozím žádostem změnila, nastaly nové skutečnosti, které nebyly bez jejich vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Uvedené nebylo v posuzovaném případě splněno (obdobně viz rozsudek ve věci stěžovatelů ze dne 31. 7. 2013, č. j. 7 Azs 20/2013 – 22).

[18] Druhou námitku stěžovatelů ohledně toho, že žalovaný se nezabýval jejich rodinnou situací a nehodnotil jejich obavy z rodinných příslušníků, posoudil Nejvyšší správní soud jako nepřipustnou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.. Důvody kasační stížnosti nelze rozšiřovat nad rámec žalobních bodů, lze je oprít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před městským soudem přípustně uplatněny (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 134/2005 - 43, publ. pod č. 685/2005 Sb. NSS).

[19] Uvedená námitka sice byla zmíněna v replice na vyjádření žalovaného k žalobě, tato zmínka byla však opožděná (viz zmiňovaný rozsudek ve věci sp. zn. 2 Azs 134/2005: *„Důvody kasační stížnosti tedy lze oprít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny (viz § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), a tedy alespoň v základních rysech v žalobních bodech obsažených v žalobě či jejím včasném rozšíření formulovány a případně dále (i po uplynutí lhůty k podání či rozšíření žaloby) upřesněny či podrobněji rozvedeny, aniž by tím byly rozšiřovány; to platí jen za předpokladu, že uvedené právní či skutkové důvody stěžovatel mohl v žalobě či jejím včasném rozšíření uplatnit. (srov. nepublikované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 329/2004 - 48).“* Opožděné námitky sledují stejný osud jako námitky neuplatněné. K tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 – 39, jehož právní věta zní: *„Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není kasační stížnost přípustná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Tato výhrada dopadá i na případy, kdy žalobce sice onu námitku před soudem uplatnil, učinil tak však až po uplynutí lhůty k podání žaloby.“*

[20] K výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud se s touto námitkou nevyřadil. S ohledem na skutečnost, že byla uplatněna opožděně, jak je vysvětleno

pokračování

výše, nemělo toto pochybení vliv na zákonnost napadeného rozsudku tak, že by přesahovala vlastní zájmy stěžovatelů.

[21] K poslední kasační námitce ohledně zdravotního stavu stěžovatelky a) soud uvádí, že zdravotní důvody nebyly uváděny jako důvod, pro který byla podána žádost o mezinárodní ochranu. Ve správním řízení byl zdravotní stav zmíněn pouze v žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako odpověď na dotaz na zdravotní stav. Z toho nelze dovodit, že právě z tohoto důvodu bylo o mezinárodní ochranu žádáno, například pro špatnou zdravotní péči v zemi původu, pro nedostupnost potřebných léků a podobně. Jak je uvedeno výše, je povinností žadatele, aby nové skutečnosti, pro něž žádá o mezinárodní ochranu, v žádosti uvedl (viz již citovaný rozsudek ve věci sp. zn. 4 Azs 23/2009). Tato podmínka nebyla naplněna. Nad rámec uvedeného lze souhlasit s městským soudem, který zjistil z lékařských zpráv, že onemocnění očí není nová skutečnost, ale stěžovatelka a) se s ním léčí již od roku 2006.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal přesah vlastních zájmů stěžovatelů ani zásadní pochybení v postupu městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatelů. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle ustanovení § 104a s. ř. s.

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

[24] V řízení před městským soudem byla stěžovatelům ustanovena advokátka JUDr. Anna Doležalová, MBA, která je zastupovala i v řízení o kasační stížnosti (§ 35 odst. 8, věta poslední, s. ř. s.). V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Nejvyšší správní soud přiznal ustanovené zástupkyni za řízení o kasační stížnosti odměnu za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“). Za každý úkon právní služby v dané věci náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč (§ 9 odst. 4 a § 7 bod 5. advokátního tarifu), přičemž dle § 12 advokátního tarifu jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 % (12 400 Kč x 0,8 = 9 920 Kč), která se zvyšuje o 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů dle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, celkem tedy za jeden společný úkon právní služby náleží 10 220 Kč. Jelikož zástupkyně nedoložila soudu, že by byla plátkyní daně z přidané hodnoty, celková výše odměny ustanovené zástupkyně činí 10 220 Kč. O odměně a náhradě hotových výdajů ustanovené zástupkyně za řízení před městským soudem rozhodl městský soud.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2015

JUDr. Radan Malík
předseda senátu